

Broj: 01-232 i 409/22, 01-93/23
Podgorica, 12.05.2023. godine
JJ,MK

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore, na osnovu čl. 41 st. 1 Zakona o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore ("Sl.list CG", br.42/11, 32/14 i 21/17) sproveo je ispitne postupke po sopstvenoj inicijativi i dao

MIŠLJENJE

I UVOD

1. Zaštitnik je, u vezi sa ostvarivanjem prava iz socijalne zaštite – prava na uslugu smještaja u domovima starih u Bijelom Polju i Podgorici pokrenuo ispitne postupke po sopstvenoj inicijativi.

Naime, nakon obilazaka navedenih javnih ustanova koje pružaju uslugu smještaja stariim licima formirani su predmeti koji se odnose na ostvarivanje prava na uslugu smještaja starih lica i lica sa invaliditetom, u vezi postupka ostvarivanja prava, utvrđivanja cijene usluge, kao i učešća pružaoca usluge u troškovima smještaja.

Takođe, u vezi sa cijenom pomenute usluge, Zaštitniku su se usmenim putem obraćali pojedini građani, ističući nedoumice i nejasnoće u vezi sa tim, imajući u vidu da cijena usluge nije javno dostupna potencijalnim korisnicima. Bilo je i navoda da pojedini zainteresovani građani čekaju kod nadležnog centra za socijalni rad na smještaj duže vrijeme.

II POSTUPANJE ZAŠТИTKA

2. Zaštitnik je tokom 2022. godine, posjetio JU Dom starih "Bijelo Polje" o čemu je sačinjen Izvještaj o obilasku JU "Dom starih Bijelo Polje"¹ i tom prilikom uočio određene nepravilnosti koje su se odnosile na postupak ostvarivanja prava na uslugu smještaja u ustanovu i **učešća pružaoca usluge u troškovima smještaja korisnika** i u vezi sa tim pokrenuo ispitni postupak.

3. Zaštitnik je u januaru 2023. godine, posjetio JU Dom starih "Podgorica" i tom prilikom uočio **nepravilnosti u odnosu na utvrđivanje cijene smještaja, nejednako postupanje u odnosu na način ostvarivanja navedenog prava** i zatražio pisana izjašnjenja od te ustanove, određenu dokumentaciju, kao i izjašnjenja od JU Centra za socijalni rad Podgorica.

4. Takođe, u vezi sa ostvarivanjem prava na uslugu smještaja u javnim ustanovama – domovima starih, Zaštitnik je zatražio sprovođenje inspekcijskog nadzora od Uprave za inspekcijske poslove – Odsjek za inspekciiju socijalne i dječije zaštite. Izjašnjenje je zatraženo i od Ministarstva rada i socijalnog staranja.

5. Odsjek za inspekciiju socijalne i dječije zaštite dostavio je izjašnjenje u kojem se između ostalog navodi: da su postupajući po inicijativi, izvršili inspekcijski nadzor u: JU Centar za socijalni rad za opštine Zabljak i

¹ https://www.ombudsman.co.me/img-articles_npm/91/izvjetaj%20o%20obilasku%20ju%20dom%20za%20stare%20bp.pdf

Pljevlja, JU Centar za socijalni rad za opštinu Bijelo Polje, JU Centar za socijalni rad za Glavni grad Podgorica i opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci i Opštinu Tuzi, JU Dom starih "Grabovac" Risan i utvrdili činjenično stanje:

- „da je Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Direktorat za socijalno staranje i dječju zaštitu na osnovu člana 2 i 5 Pravilnika o kriterijumima za utvrđivanje cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite (Sl.list CG, br. 9/94 od 10.3.1994.godine) a koji pravilnik je donijet na osnovu člana 112 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti (Sl. list RCG", broj 45/93), donijelo rješenje broj 103-128/20-1356 od 24.2.2020.godine, o utvrđivanju cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite, za:

- 1.JU Resursni centar za sluh i govor „Dr Peruta Ivanović" Kotor" - 200 eura;
- 2.JU Zavod „Komanski most" Podgorica" - 250 eura;
- 3.JU Centar za djecu i mlade „Ljubović" Podgorica" - 250 eura;
- 4.JU Dom starih „Grabovac" Risan, JU Dom starih Bijelo Polje i JU Dom starih „Pljevlja" - 200 eura;
- 5.JU Dječji dom „Mladost" Bijela" - 250 eura;
- 6.JU Resursni centar za obrazovanje i osposobljavanje „1 jun" - 200 eura;
- 7.JU Resursni centar za djecu i mlade „Podgorica" - 200 eura;
8. JU Dom starih „Grabovac" Risan, JU Dom starih Bijelo Polje i JU Dom starih „Pljevlja" - 300 eura;
- 9.JU Dom starih „Grabovac" Risan (palijativna njega) - 450 eura;
- 10.Ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci (Kakaricka gora) Podgorica" - 150 eura.

- da je uvidom u rješenje, utvrđeno da je cijena usluge smještaja za JU Dom starih „Grabovac" Risan, JU Dom starih Bijelo Polje i JU Dom starih Pljevlja - različita, kao i da u samom rješenju nijesu precizirani kriterijumi po kojima centar za socijalni rad definiše usluge, prilikom danošenja rješenja o priznavanju prava.

- da je inspekcijskim nadzorom, izvršen uvid u dosijee 15 korisnika, koji su ostvarili pravo na uslugu smještaja;

- da je članom 85 stav 1 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, propisano: "Korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik, usvojilac, staralac ili hranitelj može neposredno odabratи pružaoca usluge i sa njim zaključiti ugovor o korišćenju usluge, ako u cijelosti učestvuje u troškovima usluge";

- da je nadzorom utvrđeno, da JU Dom starih "Grabovac" Risan, nije u skladu sa članom 157 stav 4 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, utvrdio kriterijume i formirao cijenu usluge smještaja, obzirom da pruža uslugu socijalne i dječje zaštite - uslugu smeštaja neposrednim ugovaranjem;

- da je nadzorom utvrđeno da u rješenju Ministarstva rada i socijalnog staranja broj 103-128/20-1356 od 24.2.2020.godine, kojim su definisane cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite, nijesu propisane niti prepoznate cijene za troškove usluge za smještaj u JU Dom starih "Pljevlja" i u JU "Dom starih "Bijelo Polje", u iznosu od 450 eura, a da se iste utvrđuju u rješenjima centara za socijalni rad, prilikom priznavanja prava.

- da je nadzorom utvrđeno da korisnici, kao i njihovi srodnici koji su dužni da daju izdržavanje, učestvuju u plaćanju usluga smještaja u skladu sa članom 158 stav 1 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i članom 4 Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za učešće korisnika, roditelja odnosno srodnika u plaćanju troškova usluga podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno edukativnih usluga i usluga smještaja.

- da je nadzorom utvrđeno da za lica iz člana 158 stav 1 ovog zakona, koja nijesu u mogućnosti da u potpunosti učestvuju u troškovima usluga, troškove smještaja snosi Ministarstvo rada i socijalnog staranja u iznosu do 200 eura, a razliku do pune cijene pružaćac usluge-dom starih.

- da je inspektor socijalne i dječje zaštite na osnovu člana 165 stav 3 tač.6 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, saslušao i uzeo izjave od stručnih radnika, uključenih u postupak donošenja rješenja o priznavanju prava na uslugu smještaja. Na pitanje inspektora, na osnovu kojeg kriterijuma je u rješenjima o priznavanju prava na uslugu smještaja, utvrđena cijena usluge smještaja u iznosu od 300 eura, a ne od 200 eura - koja

cijena je takođe prepoznata u rješenju ministarstva broj 103-128/20-1356 od 24.2.2020.godine, kao i na osnovu čega je utvrđena obaveze pružaoca usluga - doma starih o učešću u troškovima smještaja za korisnike, u bitnom je izjavljeno sledeće:

- da je na osnovu Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite ("Sl. list Republike Crne Gore", br. 009/94 od 10.03.1994) i na osnovu rješenja Ministarstva rada i socijalnog staranja broj 103-128/20- 1356 od 24.2.2020.godine, o utvrđivanju cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite, utvrđena visina cijene usluge za smještaj u domovima starih. Na osnovu tako utvrđene cijene i templejt rješenja (elektronski obrazac rješenja), koje je utvrdilo Ministarstvo rada i socijalnog staranja, donose se rješenja o ostvarivanju usluge smještaja u domovima starih;
- da je templejt rješenja, koja se rade kroz informacioni sistem socijalnog staranja, od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja postavljen na način da su unesene fiksne cijene smještaja u zavisnosti od vrste usluge smještaja koje pruža dom (palijativa, gerijatrija i psihogerijatrija) i u templejtu je određeno učešće ministarstva i doma starih kao pružaoca usluge, i ti iznosi se ne mogu mijenjati intervencijom stručnog radnika Centra koji obrađuje predmet, već isti može izabrati samo ponuđene iznose;
- da je uvidom u službenu evidenciju utvrđeno da su se rješenja o korišćenju usluga smještaja i način utvrđivanja cijena istih, radili na ovaj način i po istom principu još od donošenja Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite ("Sl. list Republike Crne Gore", br. 09/94 od 10.03.1994):
- da je u prethodnim rješenjima Ministarstvo rada i socijalnog staranja utvrđivalo jedinstvenu cijenu smještaja za domove za stara lica, te da kada je uvidjelo da to nije bila realna cijena troškova smještaja, donijelo novo rješenje kojim su utvrdili nove - realne cijene smještaja, i to za kategorije pokretnih lica 300 eura, a za nepokretna lica (palijativna njega) 450 eura;
- da je pored novoutvrđenih cijena, zadržana i cijena smještaja od 200 eura koja je bila i ranije utvrđena kao jedinstvena cijena smještaja;
- da ministarstvo za svakog korisnika usluge smještaja, koji nema prihode, odnosno čiji su prihodi niži od 200 eura, domovima mjesечно usmjerava novčani iznos od po 200 eura, odnosno razliku do 200 eura, kao i sredstva za lične potrebe korisnika smještaja u iznosu od 14.08 eura, a da razlika do pune cijene smještaja pada na teret doma;
- da se rješenjima centara za socijalni rad dom starih obavezuje da snosi troškove u razlici do pune cijene koštanja usluga, koji su za ne mali broj korisnika veći od troškova koje snose ministarstvo i korisnik zajedno, te da ovakva praksa izuzetno pogoda funkcionisanje domova, obzirom da se ista ne refundiraju od strane ministarstva, a takođe da nemaju pravno utemeljene ni u jednom pozitivnom pravnom propisu.
- da su naveli da inspektorji socijalne i dječje zaštite nemaju pristup i ovlašćenje da vrše neposredan uvid u informacioni sistem socijalnog staranja;
- da je članom 154 stav 1 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, propisano: „Sredstva za osnovna materijalna davanja i usluge socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se u budžetu države, u skladu sa ovim zakonom;
- članom 157 stav 4 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, propisano je: „Ustanove i drugi oblici organizovanja dužni su da samostalno utvrđuju kriterijume i formiraju cijenu kada pružaju usluge socijalne i dječje zaštite neposrednim ugovaranjem;
- članom 158 stav 1 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, propisano je: „Korisnik, roditelj, odnosno srodnik koji je dužan da izdržava korisnika i drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzeo plaćanje učestvuju u plaćanju usluge svim svojim primanjima, prihodima i imovinom, izuzev primanja ostvarenih po osnovu materijalnog obezbjeđenja, dodatka za djecu, jednokratne novčane pomoći, primanja po osnovu nagrada i otpremnine za odlazak u penziju.
- članom 160 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, propisano je: da lica iz člana 158 stav 1 ovog zakona koja nijesu u mogućnosti da učestvuju u troškovima usluga, sredstva se obezbjeđuju u budžetu države, odnosno budžetu opštine.

Na osnovu člana 158 stav 2 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti (" Službeni list CG", br. 27/13, 1/1 5, 42/15 i 47/15), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donijelo je Pravilnik o kriterijumima i mjerilima za učešće

korisnika, roditelja odnosno srodnika u plaćanju troškova usluga podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga i usluga smještaja.

- članom 1 Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za učešće korisnika, roditelja odnosno srodnika u plaćanju troškova usluga podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga i usluga smještaja ("Službeni list Cme Gore", br. 077/15 od 30.12.2015, 058/20 od 19.06.2020), propisano je:

„Korisnik, roditelj, odnosno srodnik koji je dužan da izdržava korisnika učestvuje u plaćanju troškova usluga podrške za život u zajednici, savjetodavno-terapijskih i socijalno-edukativnih usluga i usluga smještaja, koje obezbeđuje država, prema kriterijumima i mjerilima propisanim ovim pravilnikom.

- na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i zapisnički konstatovanih nepravilnosti, uz saglasnost odgovornog lica u subjektu nadzora da se nepravilnosti otklone bez donošenja pisanog rješenja, uz određivanje primjerenog roka, inspektor socijalne i dječje zaštite je na osnovu člana 36 Zakona o inspekcijskom nadzoru („Sl.list RCG”, br 39/03; „Sl.list CG”, 76/09, 57/11, 18/14, 11/15, 52/16), ukazao odgovornom licu u JU Dom starih "Grabovac" Risan, da u primjerenom roku od 15 dana utvrdi kriterijume i formira cijenu usluge za neposredno ugоварanje o korišćenju usluge smještaja.“

6. Zaštitnik je zatražio dopunsko izjašnjenje od Uprave za inspekcijske poslove – Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite, na sljedeće okolnosti, kako bi se utvrdilo šta je inspekcija preduzela kako bi otklonila uočene nepravilnosti:

- „Da u rješenjima nijesu precizirani kriterijumi po kojima centar za socijalni rad definiše cijenu usluge, prilikom donošenja rješenja o priznavanju prava;
- Da je na osnovu Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite (“Sl.list Republike Crne Gore 09/94”) i na osnovu rješenja Ministarstva rada i socijalnog staranja o utvrđivanju cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite, utvrđena visina cijene usluge za smještaj u domovima starih. Na osnovu ovako utvrđene cijene i templejta rješenja (elektronski obrazac rješenja) koje je utvrdilo Ministarstvo rada i socijalnog staranja, donose se rješenja o ostvarivanju usluge smještaja u domovima starih;
- Da je templejt rješenja koja se rade kroz informacioni sistem socijalnog staranja, od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja postavljen na način da su unešene fiksne cijene smještaja u zavisnosti od vrste usluge smještaja koje pruža dom i u templejtu je određeno učešće ministarstva i doma starih kao pružaoca usluge, i ti iznosi se ne mogu mijenjati intervencijom stručnog radnika centra koji obrađuje predmet, već isti može izabrati samo ponuđene iznose;
- Da se rješenjima centara za socijalni rad dom starih obavezuje da snosi troškove u razlici do pune cijene koštanja usluga, koji su za ne malo broj korisnika veći od troškova koje snose ministarstvo i korisnik zajedno, te da ovakva praksa izuzetno pogoda funkcionisanje domova, obzirom da se ista ne refundiraju od strane ministarstva, a takođe da nemaju pravno utemeljenje ni u jednom pozitivnom pravnom propisu.“

U dobijenom dodatnom izjašnjenju nijesu dati jasni odgovori na postavljena pitanja, već se napominje da su u prethodnom izjašnjenju „decidno navedeni svi razlozi koji se tiču **spornog** Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite iz 1994. godine (Sl.list Republike Crne Gore 09/94. godine) po kojemu se postupa do donošenja novog, koji spada pod juridikciju Ministarstva rada i socijalnog staranja, odnosno Odbora za zakonodavstvo i propise itd“.

Takođe su naveli da su i templejti rješenja nadležnost Ministarstva rada i socijalnog staranja, a da će Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite kontinuirano shodop Planu i program odsjeka za tekuću godinu, vršiti inspekcijski nadzor shodno svojim nadležnostima i ovlašćenjima i o eventualnim promjenama u osnosu na postojeće stanje informisati.

7. Ministarstvo rada i socijalnog staranja je Zaštitniku dostavilo izjašnjenja.

U prvom dopisu dostavljen je *Rješenje o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika broj 01-128/22-5301/2 od 23.11.2022.godine. Donijetim rješenjem stavljen je van snage rješenje broj 103-128/20-1356 od 24.02.2020.godine.* Takođe, 28.11.2022. godine donijeto je novo rješenje kojim su utvrđene nove cijene usluga u ustanovama koje vrše smještaj korisnika u određenim iznosima.

Crna Gora
Ministarstvo rada i socijalnog staranja

Adresa: Rimski trg 46,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 482 305
www.mrs.gov.me

Br: 01-128/22-5301/2

28. novembar 2022. godine

Na osnovu člana 157 st. 1 i 5 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21 i 145/21) i čl. 2 i 5 Pravilnika o kriterijumima i mjerama za utvrđivanje cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje ("Službeni list Crne Gore", broj 9/94), Ministarstvo rada i socijalnog staranja donosi

RJEŠENJE o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje koje vrše smještaj korisnika

I Utvrđuju se cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje koje vrše smještaj korisnika u iznosima:

NASLOV USTANOVE	EUR
1. JU Rezursni centar za djele i govor „Dr Petar Ivanović“ Kotor	300,00
2. JU Zavod „Kosavski most“ Podgorica	350,00
3. JU Centar za djece i mlade „Ljubović“ Podgorica	350,00
4. JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih „Bijelo Polje“, JU Dom starih „Pilević“, JU Dom starih „Podgorica“ i JU Dom starih „Nikšić“	300,00
5. JU Dječji dom „Mladost“ Bijela	350,00
6. JU Rezursni centar za obrazovanje i osposobljavanje „Jum“	300,00
7. JU Rezursni centar za djece i mlade „Podgorica“	300,00
8. JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih „Bijelo Polje“, JU Dom starih „Pilević“, JU Dom starih „Podgorica“ i JU Dom starih „Nikšić“	400,00
9. JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih „Bijelo Polje“, JU Dom starih „Pilević“, JU Dom starih „Podgorica“ i JU Dom starih „Nikšić“ (I i II stepen podrške korisniku)	550,00
10. Ustanova za smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihotaktivnih supstanci „Kakanika Gora“ Podgorica	150,00

II Cijene iz stava 1 ovog rješenja stvaraju se po korisniku.

III Ovom rješenjem stavlja se van snage rješenje o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite br. 01-128/22-5301/1 od 23. novembra 2022. godine.

IV Rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika, utvrđene su na osnovu čl. 215 Pravilnika o kriterijumima i mjerama za utvrđivanje cijena u ustanovama socijalne i dječje zaštite u mješevnom iznosu u skladu sa vrstom, obimom i kvalitetom usluga.

Cijene usluga utvrđene su po korisniku.

Cijene usluga u ustanovama koje vrše smještaj korisnika čini sastavni dio sredstava koja su ustanovama namijenjena za: materijalne troškove, amortizaciju, tekuće investicione održavanje, nematerijalne trščake.

U rješenju br. 01-128/22-5301/1 od 23. novembra 2022. godine u stazu 1 tačka 7 napravljena je tehnička greška, odnosno bilo je potrebno rjeći: „(III i IV stepen podrške)“ zamijeniti „...“

Zaštitnik je vodeći ispitne postupke u vezi sa korišćenjem usluge u domovima za stara lica u vezi sa dostavljenim Rješenjem o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika, tražio od Ministarstva rada i socijalnog staranja dodatna pojašnjenja i to:

- U tabeli pod tačkama 4 i 8 navedeni su nazivi domova starih, s tim da je pod tačkom 4 - cijena 300,00 eura, a pod tačkom 8 - cijena 400,00 eura. Nejasno je na osnovu kojih kriterijuma i ko donosi arbitarnu odluku da li će se primijeniti cijena od 300,00 ili 400,00 eura;
- Pod tačkom 9 osim naziva domova stoje i riječi „(I i II stepen podrške korisniku)“. S tim u vezi potrebno je da dostaviti akt po kojem se utvrđuju ovi stepeni podrške.

Imajući u vidu činjenicu da se Rješenje o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika nije moglo pronaći na sajtu Ministarstva rada i socijalnog staranja, kao ni na sajтовima ustanova socijalne i dječje zaštite, a činjenice da je ovo veoma važan dokument za buduće korisnike usluga, neophodno je bilo da se odgovori na koji način je rješenje učinjeno dostupnim zainteresovanim licima kao i nadležnim Centrima za socijalni rad, koji postupaju po zahtjevima za smještaj, te ustanovama u kojima se vrši smještaj. Ovo imajući u vidu činjenicu da u pojedinim rješenjima o smještaju u koje je Zaštitnik imao uvid, nadležni Centri se pozivaju na „Instrukcija ISSS – Novi cjenovnik – Hitno od 13.12.2022.godine“, a ne na rješenje koje je dostavljeno Zaštitniku aktom br. 01-128/22-5301/2 od 28.11.2022.godine.

Imajući u vidu navedeno, rješenje o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite br. 01-128/22-5301/1 od 23. novembra 2022. godine bilo je potrebno staviti van snage.
Na osnovu izloženog, odlučeno je kao u dispozitivu.

MINISTAR
Nikola Adrović

Takođe, Zaštitnik je zatražio odgovor na pitanje po kom osnovu Upravni odbor JU Dom starih „Podgorica“ donio Odluku o formiranju cijene usluga smještaja u JU Dom starih „Podgorica“, u kojoj se takođe pominju I, II, III i IV stepen podrške korisnicima, imajući u vidu činjenicu da se u Pravilniku o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite („Sl.list Crne Gore“, broj 09/94) ne pominju stepeni podrške korisnicima. Zaštitnik je zatražio na uvid akt – uputstvo kojim je određeno ko donosi odluku - koji korisnik će uslugu smještaja u domu za stara lica ostvarivati preko nadležnog centra za socijalni rad, shodno članu 73 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti kojim je propisano da o zahtjevu za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite u prvom stepenu rješava centar za socijalni rad, a koji korisnici će ovu uslugu ostvariti - kako se navodi u Odluci o formiranju cijene usluga smještaja u JU Dom starih „Podgorica“ „na osnovu neposrednog ugovaranja“. Ovo tim prije što se cijene koje je Ministarstvo utvrdilo, razlikuju od cijena koje je utvrdio Upravni odbor JU Doma starih Podgorica.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je na naprijed navedeno dostavilo izjašnjenje broj 01-128723-1086/2 od 27.02.2023.godine u kojem se navodi:

- da je Rješenjem o utvrđivanju cijena usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite broj 109-128/20-1356 od 24. februara 2020.godine u tačkama 4, 8 i 9 utvrđena cijena koštanja usluge smještaja odraslih i starih lica tj. cijena usluge smještaja u domove starih u iznosu od 200,00 eura, 300,00 eura i 450,00 eura. Imajući u vidu povećane troškove pružaoca usluga smještaja, uslijed promjena cijena na tržištu, Ministarstvo rada i socijalnog staranja je, Rješenjem o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika broj 01-128/22-5301/2 od 28. novembra 2022.godine, povećalo cijenu usluga za po 100,00 eura za sve kategorije korisnika i ista sada iznosi: za korisnike za koje država u cijelosti snosi troškove 300,00 eura, a za korisnike koji učestvuju u troškovima usluge smještaja 400,00 eura. Cijena usluge od 550,00 eura utvrđena je u skladu sa stepenima podrške koji su propisani članom 14 Pravilnika o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 58/1 4, 21/1 6, 15/1 8 i 65/19), odnosno za korisnika koji nije sposoban da se samostalno brine o sebi i uključi u aktivnosti dnevnog života u zajednici i kojem se pruža podrška prvog stepena, kao i za korisnika koji može da brine o sebi i da se uključi u aktivnosti dnevnog života u zajednici uz pomoć drugog lica, a kojem se pruža podrška drugog stepena. Stepen podrške ukazuje na neophodan stepen brige i njege, na osnovu čega se i pravi razlika u cijeni usluge.
- Ministarstvo rada i socijalnog staranja je predmetno rješenje, nakon donošenja istog, putem mejla proslijedilo Centrima za socijalni rad i ustanovama za smještaj čiji je osnivač država. S obzirom da centri za socijalni rad prilikom donošenja rješenja o pravima iz socijalne i dječje zaštite, pa i o pravu na uslugu smještaja, donose rješenja kroz Informacioni sistem (ISSS), od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja je poslata *instrukcija* za postupanje u skladu sa novim rješenjem u kojem su utvrđene cijene usluga. Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Sl. list CG", br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 56/16, 66/16, 1/17, 31/1 7, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21 i 3/23), u članu 154 st. 1, 3 i 4 propisano je da kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječje zaštite koju obezbjeđuje država propisuje nadležni organ državne uprave, kao i da se ove odredba odnosi na javne ustanove, ustanove i druge oblike organizovanja kada se finansiranje usluge socijalne i dječje zaštite vrši iz budžeta države. Takođe je propisano da su ustanove i drugi oblici organizovanja dužni da samostalno utvrđuju kriterijume i formiraju cijenu kada pružaju usluge socijalne i dječje zaštite neposrednim ugovaranjem. U odnosu na citiranu zakonski odredbu JU Dom starih "Podgorica" prilikom utvrđivanja cijene usluge smještaja je postupila u skladu sa Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti. U odgovoru je navedeno da je članom 85 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisano da korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik, usvojilac, staralac ili hranitelj može neposredno odabrati pružaoca usluge i sa njim zaključiti ugovor o korišćenju usluge, ako u cijelosti učestvuje u troškovima usluge. Izuzetno, ne mogu se neposredno odabrati pružaoci

usluge za smještaj: djeteta u ustanovu i lica lišenog poslovne sposobnosti već navedena lica usluge koriste na osnovu rješenja centra za socijalni rad, odnosno na osnovu odluke suda, u skladu sa zakonom.

8. JU Dom starih Podgorica, u aktu br. 1-142-338/23 od 1.02.2023. godine, između ostalog, navodi da je Ustanova otvorena 14.12.2022. godine, da je licenca za rad izdata 19.01.2023. godine, a 23.01.2023. godine je počeo prijem korisnika; da do unosa zahtjeva nadležnih centara za socijalni rad u Informacioni sistem socijalnog staranja, vrši se prijem korisnika koji pravo na uslugu ostvaruju neposrednim ugovaranjem; da se prijem vrši svakog dana u skladu sa svim procedurama Doma; da je u cilju saradnje i rešavanja hitnih situacija, organizovan sastanak sa CSR Podgorica, a prvi zahtjev preko Centra je zvanično odobren kroz sistem 31.01.2023.g.,

U aktu br. 1-142-459/23 od 10.02.2023. godine, Dom starih navodi da na dan 10.02.2023. godine u ustanovi boravi 38 korisnika od kojih dvoje pravo na uslugu ostvaruju posredstvom nadležnih centara za socijalni rad; da sve zahtjeve koje dobiju, razmatra Tim za prijem i otpust; da prilikom određivanja prioriteta smještaja, vodi se računa o kriterijumima definisanim od strane Tima; da što se tiče transparentnosti, na sajtu Ustanove, se navodi potrebna dokumentacija za prijem, kao i stepeni podrške predviđeni u ustanovi; da se na cijene odnose članovi 157,158,159 i 160 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti; da kao i u svim drugim domovima postoji mogućnost smještaja posredstvom centara uz učešće države, kao i putem neposrednog ugovaranja; da su cijene različite i zavise od zdravstvenog stanja, tj. stepena brige i njege koji je potreban; da kada je u pitanju neposredno ugovaranje cijena zavisi i od posebnih zahtjeva, tj. da li je u pitanju jednokrevetna, dvokrevetna soba ili apartman; da su cijene smještaja za korisnike koji se smeštaju posredstvom centara za socijalni rad, definisane Rješenjem o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika br. 01-128/22-5301/2 od 28.11.2022. godine; da cijene usluge za neposredno ugovaranje precizirane su Odlukom o formiranju cijene smještaja u JU Dom starih "Podgorica" koju je 29.11.2022. godine, usvojio Upravni odbor Ustanove, i to u skladu čl. 10 Statuta JU Doma starih Podgorica, gdje se kao nadležnost navodi donošenje opštih akata; da će u narednom periodu objaviti cijenu na sajtu, uz **napomenu da cjenovnik može izazvati konfuziju prije svega zbog stručne terminologije**; da se čestojavljaju stariji ljudi kojima moraju pojasniti koja kategorija se smješta na odjeljenju gerijatrije i to terminima koji ne bi bilo pogodni za objavu na sajtu; da na osnovu subjektivne procjene oni mogu smatrati da su za jedno odjeljenje i tu cijenu prihvati kao konačnu, ali u praksi se dešava da Tim za prijem i otpust korisnika svrsta u drugu kategoriju; da se otvaranje odjeljenja demencije očekuje krajem februara. Dostavljen je primjer rešenja o smještaju posredstvom centra, kao i primjer ugovora za korisnike neposrednim ugovaranjem.

Crna Gora
JU Dom starih "Podgorica"
Upravni odbor

Broj: 03-070-0001 / 09

Adresa: Bulvar Velika Vlahovica 6 b,
81000 Podgorica
E-mail: domstarih.pod@usdz.me
Website: www.domstarihpodgorica.me

Podgorica, 29.11.2022. godine

Na osnovu člana 157 stav 4 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 59/16, 96/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21 i 145/21), Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 9/94) i člana 1 Rješenja o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika br. 01-128/22-53012 od 28. novembra 2022. godine, kao i na osnovu člana 10 Statuta JU Dom starih "Podgorica", Upravni odbor JU Dom starih "Podgorica", na sjednici održanoj 19.11.2022. godine, donosi

**ODLUKU
o formiranju cijene usluge smještaja u JU Dom starih "Podgorica"**

OPŠTA ODREDBA

Član 1

Ovom Odlukom uređuje se formiranje cijene smještaja i drugih usluga koje u skladu sa zakonom, pruža JU Dom starih "Podgorica".

CIJENA USLUGE

Član 2

Cijena usluge smještaja, njegi i brige za korisnike koji pravo na uslugu ostvaruju preko nadležnih centara za socijalni rad, je:

- 300,00 eura,
- 400,00 eura i
- 550,00 eura za I i II stepen podrške korisniku.

Cijena usluge smještaja, njegi i brige za korisnika koji pravo na uslugu ostvaruju na osnovu neposrednog ugovaranja sa ovom Ustanovom, je:

- 500,00 eura za odjeljenje geriatrije i psiho – gerijatrije, odnosno III i IV stepen podrške korisniku, i
- 650,00 eura za odjeljenje demencije i odjeljenje palijativne njegе, odnosno I i II stepen podrške korisniku.

Ukoliko korisnici koji zaključuju ugovor o smještaju sa Ustanovom, podnese zahtjev za smještaj u jednokrevetnoj sobi, cijena smještaja se u odnosu na cijenu iz stava 2 ovog člana, uvećava za 50,00 eura.

Cijena smještaja u apartmanu se utvrđuje u iznosu od 1.000,00 eura, ukoliko zdravstveno stanje korisnika omogućava da dvije osobe nesmetano borave u istom prostoru.

U slučaju potrebe za palijativnom njegovom apartman će se, zbog prostornih kapaciteta, naplaćivati po cijeni jednokrevetne sobe koja iznosi 700,00 eura.

Član 3

Iznos cijene usluge definisan je na mjesecnom nivou.

Član 4

Cijena usluge će se uplatiti na račun Ustanove na način koji je definisan Rješenjem koje donosi nadležni organ za socijalni rad i Ugovorom koji je zaključen između korisnika/staratelja i Ustanove.

Član 5

Sredstva dobijena uplatom korisnika dio su budžeta JU Dom starih "Podgorica" i mogu se koristiti za finansiranje materijalnih troškova, usluga, amortizacije, investicionih ulaganja, održavanje objekta i nematerijalnih troškova.

ZAVRŠNA ODREDBA

Član 7

Odluka se primjenjuje od dana donošenja.

Član 8

Stupanjem ove Odluke na snagu prestaje da važi Odluka o formiranju cijene usluge smještaja u JU Dom starih "Podgorica" od 26. jula 2021. godine.

Predsjednica Upravnog odbora

Milena Dardić
Milene Dardić

Obratloženje

Članom 157 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 27/13, 1/15, 42/15, 47/15, 59/16, 96/16, 1/17, 31/17, 42/17, 50/17, 59/21, 145/21 i 145/21) propisano je da kriterijumi i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječje zaštite koju obvezujući zakon ne predviđaju nadležni organ državne uprave, kao i da su ustanove i drugi oblici organizovanja dužni da samostalno utvrđuju kriterijume i formiraju cijenu kada prelaze usluge socijalne i dječje zaštite neposrednim ugovaranjem.

Pravilnikom o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Republike Crne Gore", broj 9/94), propisuju se kriterijumi i mjerila i uvećanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite.

Cijena usluge za korisnika koji pravo na smještaj ostvaruju preko nadležnih centara za socijalni rad određena je Rješenjem o utvrđivanju cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koju vrše smještaj korisnika, donjetim od strane Ministarstva rada i socijalnog stvaralaštva 28. novembra 2022. godine.

Cijena usluge za korisnike koji zaključuju direktno ugovor sa JU Dom starih "Podgorica" određena je na osnovu procjene realnih troškova neophodnih za funkcionisanje Doma i smještaj korisnika (troškovi komunalna, materijalni troškovi, troškovi angazovanja ekspertnih saradnika, održavanja higijene, održavanja objekta i dr.).

Uvećanje cijene u iznosu od 50 eura predviđeno je za one korisnike koji zahtijevaju smještaj u jednokrevetnim sobama, a koje nude veći komoditet i privatnost.

Cijena smještaja u apartmanu se utvrđuje u iznosu od 1.000,00 eura, ukoliko zdravstveno stanje korisnika omogućava da dvije osobe nesmetano borave u istom prostoru. U slučaju potrebe za palijativnom njegovom apartman će se, zbog prostornih kapaciteta (nemogućnost u raspodjelu na invalidskih kolica ili nemogućnost prislaška krevetu za potrebu vještanstvenog uklanjanja), uvećavati za cijeni jednokrevetne sobe tj. 700,00 eura.

Izmjena Odluke donesena je o uskladjivanju cijene smještaja sa Rješenjem o utvrđivanju cijene usluge u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika, kada i na osnovu uvećanja svih troškova života, u proteklost periodu.

9. JU Centar za socijalni rad Podgorica, u izjašnjenju 0201-130-1555/23-2 od 22.02.2023. godine, navodi: da je višestruko prolongiranje i odlaganje otvaranja Doma starih u Podgorici, izazvalo nezadovoljstvo kod zainteresovanih osoba koje su svakodnevno dijelili sa Centrom; da je u međuvremenu jedan broj korisnika ostvario pravo na smještaj u drugim ustanovama – domovi starih u Risnu, Bijelom Polju i Pljevljima i privatnim domovima; da iz razloga pogoršanja zdravstvenog stanja više nijesu mogli čekati otvaranje Doma, jedan dio korisnika je povuklo svoje zahtjeve i sklopili ugovor direktno sa Domom starih, dok su neki

na žalost preminuli; da se u trenutku sačinjavanja izjašnjenja, u Domu nalazi sedam korisnika smještenih posredstvom Centra; da je iz Doma starih u Risanu, izvršen premještaj četiri korisnika koji su za to podnijeli zahtjev, a koji su na vođenje slučaja u Službi za odrasle i stare Centra za socijalni rad Podgorica; da imaju značajan broj potencijalnih korisnika za odjeljenja psihogerijatrije i palijativne njege koja će biti naknadno otvorena.

III UTVRĐENE ČINJENICE

10. Na osnovu dobijenih izjašnjenja i dostavljene i raspoložive dokumentacije, Zaštitnik je utvrdio sledeće činjenice:

- da u ovom trenutku u Crnoj Gori funkcioniše **pet javnih ustanova za smještaj starih lica i lica sa invaliditetom** – domova starih (Risan, Bijelo Polje, Pljevlja, Podgorica i Nikšić);
- da su rješenjem Br: 103-128/20-1356 Ministarstva rada i socijalnog staranja od 24.02.2020.godine, definisane cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite, ali u njemu nisu propisane niti prepoznate cijena za troškove usluge za smještaj u JU Dom starih "Pljevlja" i u JU "Dom starih "Bijelo Polje", u iznosu od 450 eura, a da se iste utvrđuju u rješenjima centara za socijalni rad, prilikom priznavanja prava;
- da je Ministarstva rada i socijalnog staranja, rješenjem Br: 01-128/22-5301 od 28.novembra 2022.godine, utvrdilo cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika.
- je JU Dom starih "Podgorica" osnovan 06.10.2020. godine, da je počeo sa radom 14.12.2022. godine, a da je 19.01.2023. godine dobio licencu za rad;
- da je 23.01.2023. godine Dom počeo sa prijemom korisnika putem neposrednog ugovaranja, te znatno manje i posredstvom Centra za socijalni rad Podgorica,
- da je nekoliko korisnika koji su čekali prijem u dom posredstvom Centra, preuzele dokumentaciju da bi sklopili ugovor neposredno sa domom, a time prijem ostvarili ranije,
- da se cijene smještaja u ovom domu razlikuju u zavisnosti od načina smještaja – da li se smještaj ostvaruje neposrednim ugovaranjem ili posredstvom centra za socijalni rad;
- da je Upravni odbor JU Dom starih "Podgorica" 29.11.2022. godine, donio Odluku o formiranju cijena usluge smještaja u JU Dom starih "Podgorica", kojom se uređuje formiranje cijene smještaja i drugih usluga koje pruža ovaj Dom;
- da navedene javne ustanove nemaju jasno istaknute cijene koštanja usluga koje pružaju;
- da je Uprava za inspekcijske poslove – inspektorka socijalne i dječje zaštite vršila inspekcijski nadzor u JU Centar za socijalni rad za opštine Žabljak i Pljevlja, JU Centar za socijalni rad za opštinu Bijelo Polje, JU Centar za socijalni rad za Glavni grad Podgorica i opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci i Opštinu Tuzi, JU Dom starih "Grabovac" Risan, da je izvršen uvid u dosjeva 15 korisnika, koji su ostvarili pravo na uslugu smještaja i da je u svom nalazu između ostalog konstatovala sledeće:
 - da je uvidom u rješenje, utvrđeno da je cijena usluge smještaja za JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih Bijelo Polje i JU Dom starih Pljevlja - različita, kao i da u samom rješenju nisu precizirani kriterijumi po kojima centar za socijalni rad definiše usluge, prilikom donošenja rješenja o priznavanju prava;
 - da JU Dom starih "Grabovac" Risan, nije u skladu sa članom 157 stav 4 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, utvrdio kriterijume i formirao cijenu usluge smještaja, obzirom da pruža uslugu socijalne i dječje zaštite - uslugu smeštaja neposrednim ugovaranjem;
 - da u rješenju Ministarstva rada i socijalnog staranja broj 103-128/20-1356 od 24.02.2020.godine, kojim su definisane cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite, nisu propisane niti prepoznate cijena za troškove usluge za smještaj u JU Dom

- starih "Pljevlja" i u JU "Dom starih "Bijelo Polje", u iznosu od 450 eura, a da se iste utvrđuju u rješenjima centara za socijalni rad, prilikom priznavanja prava;
- da Ministarstvo za svakog korisnika usluge smještaja, koji nema prihode, odnosno čiji su prihodi niži od 200 eura, domovima mjesечно usmjerava novčani iznos od po 200 eura, odnosno razliku do 200 eura, kao i sredstva za lične potrebe korisnika smještaja u iznosu od 14.08 eura, a **da razlika do pune cijene smještaja pada na teret doma**;
 - da je inspektor socijalne i dječje zaštite na osnovu člana 165 stav 3 tač.6 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, **saslušao i uzeo izjave od stručnih radnika, uključenih u postupak donošenja rješenja o priznavanju prava na uslugu smještaja**;
 - da se rješenja o ostvarivanju prava na uslugu smještaja u domovima starih donosi korišćenjem templejta rješenja (elektronski obrazac rješenja), koje je utvrdilo Ministarstvo rada i socijalnog staranja te da je **templejt rješenja, koja se rade kroz informacioni sistem socijalnog staranja, od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja** postavljen na način da su unesene fiksne cijene smještaja u zavisnosti od vrste usluge smještaja koje pruža dom (palijativa, gerijatrija i psihogerijatrija) i u templejtu je određeno učešće ministarstva i doma starih kao pružaoca usluge, i da se ti iznosi ne mogu mijenjati intervencijom stručnog radnika Centra koji obrađuje predmet, već isti može izabrati samo ponuđene iznose;
 - da se rješenjima centara za socijalni rad, dom starih obavezuje da snosi troškove u razlici do pune cijene koštanja usluga, koji su za ne mali broj korisnika veći od troškova koje snose Ministarstvo i korisnik zajedno, te da ovakva praksa izuzetno pogarda funkcionisanje domova, obzirom da se ista ne refundiraju od strane Ministarstva, a takođe da nemaju pravno utezljije ni u jednom pozitivnom pravnom propisu;
 - da inspektori socijalne i dječje zaštite nemaju pristup i ovlašćenje da vrše **neposredan uvid u informacioni sistem socijalnog staranja**;
 - na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja i zapisnički konstatovanih nepravilnosti, uz saglasnost odgovornog lica u subjektu nadzora da se nepravilnosti otklone bez donošenja pisanog rješenja, uz određivanje primjerenog roka, inspektor socijalne i dječje zaštite je ukazao odgovornom licu u JU Dom starih "Grabovac" Risan, da u primjerenom roku od 15 dana utvrdi kriterijume i formira cijenu usluge za neposredno ugovaranje o korišćenju usluge smještaja;
 - da i pored zatečenog stanja, inspektor nije preduzimao druge mjere i radnje.

IV RELEVANTNO DOMAĆE I MEĐUNARODNO PRAVO

11. Ustav Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br.1/07, 38/13):

Crna Gora je nezavisna i suverena država, republikanskog oblika vladavine. Crna Gora je građanska, demokratska, ekološka i država socijalne pravde, zasnovana na vladavini prava. (čl.1)

Zabranjena je svaka neposredna ili posredna diskriminacija, po bilo kom osnovu. (čl. 8/1)

Potvrđeni i objavljeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava sastavni su dio unutrašnjeg pravnog poretku, imaju primat nad domaćim zakonodavstvom i neposredno se primjenjuju kada odnose uređuju drukčije od unutrašnjeg zakonodavstva. (čl. 9)

Prava i slobode ostvaruju se na osnovu Ustava i potvrđenih međunarodnih sporazuma. Svi su pred zakonom jednaki, bez obzira na bilo kakvu posebnost ili lično svojstvo. (čl. 17)

Jemči se posebna zaštita lica sa invaliditetom. (čl. 68)

12. Zakon o socijalnoj i dječjoj zaštiti ("Službeni list Crne Gore", br. 027/13 od 11.06.2013, 001/15 od 05.01.2015, 042/15 od 29.07.2015, 047/15 od 18.08.2015, 056/16 od 23.08.2016, 066/16 od 20.10.2016, 001/17 od 09.01.2017, 031/17 od 12.05.2017, 042/17 od 30.06.2017, 050/17 od 31.07.2017, 059/21 od 04.06.2021, 145/21 od 31.12.2021, 145/21 od 31.12.2021) propisuje:

Socijalna i dječja zaštita je djelatnost kojom se obezbjeđuju i ostvaruju mjere i programi namijenjeni pojedincu i porodici sa nepovoljnim ličnim ili porodičnim okolnostima, koji uključuju prevenciju, pomoć u zadovoljavanju osnovnih životnih potreba i podršku. (čl. 2)

Socijalna i dječja zaštita je djelatnost od javnog interesa.

Ostvarivanje javnog interesa u socijalnoj i dječjoj zaštiti obezbjeđuju Crna Gora (u daljem tekstu: država) i lokalna samouprava (u daljem tekstu: opština), pod uslovima i na način propisan ovim zakonom. (čl. 3)

Socijalna i dječja zaštita ima za cilj unaprjeđenje kvaliteta života i osnaživanje za samostalan i produktivan život pojedinca i porodice.

U ostvarivanju ciljeva socijalne i dječje zaštite, posebno se štite:

...

2) odraslo i staro lice:

- sa invaliditetom;
- koje zloupotrebljava alkohol, drogu ili druga opojna sredstva;
- koje je žrtva zanemarivanja, zlostavljanja, eksploracije i nasilja u porodici ili kod kojeg postoji opasnost da će postati žrtva;
- žrtva trgovine ljudima;
- koje je beskućnik;
- trudnica bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- samohrani roditelj sa djetetom bez porodične podrške i odgovarajućih uslova za život;
- kojem je uslijed posebnih okolnosti i socijalnog rizika potreban odgovarajući oblik socijalne zaštite. (iz čl. 4)

Socijalna i dječja zaštita se zasniva na principima:

1) uvažavanja integriteta i dostojarstva korisnika socijalne i dječje zaštite koja se zasniva na socijalnoj pravdi, odgovornosti i solidarnosti, koja se pruža uz poštovanje fizičkog i psihičkog integriteta, bezbjednosti, kao i uz uvažavanje moralnih, kulturnih i religijskih ubjedjenja, u skladu sa zajemčenim ljudskim pravima i slobodama;

2) zabrane diskriminacije korisnika po osnovu rase, pola, starosti, nacionalne pripadnosti, socijalnog porijekla, seksualne orientacije, vjeroispovijesti, političkog, sindikalnog ili drugog opredjeljenja, imovnog stanja, kulture, jezika, invaliditeta, prirode socijalne isključenosti, pripadnosti određenoj društvenoj grupi ili drugog ličnog svojstva;

3) informisanja korisnika o svim podacima koji su značajni za utvrđivanje njegovih socijalnih potreba i ostvarivanje prava, kao i o tome kako te potrebe mogu biti zadovoljene;

4) individualnog pristupa korisniku u pružanju prava iz socijalne i dječje zaštite;

5) aktivnog učestvovanja korisnika u kreiranju, izboru i korišćenju prava iz socijalne i dječje zaštite koji se zasniva na učestvovanju u procjeni stanja i potreba i odlučivanju o korišćenju potrebnih usluga;

6) uvažavanja najboljeg interesa korisnika u ostvarivanju prava iz socijalne i dječje zaštite;

7) prevencije institucionalizacije i dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju uvijek kada za to postoje uslovi u njihovim domovima ili lokalnoj zajednici kroz vaninstitucionalne oblike zaštite, koje osiguravaju različiti pružaoci usluga, sa ciljem poboljšanja kvaliteta života korisnika i njegove socijalne uključenosti;

8) pluralizma usluga i pružalaca usluga socijalne i dječje zaštite koje obavljaju i organizacije civilnog društva i druga pravna i fizička lica, pod uslovima i na način propisanim zakonom;

9) partnerstva i udruživanja različitih nosilaca djelatnosti i programa, posebno na lokalnom nivou u cilju dostupnosti usluga u najmanje restriktivnom okruženju i prevencije institucionalizacije;

10) transparentnosti u pogledu informisanja javnosti o socijalnoj i dječjoj zaštiti u sredstvima javnog informisanja, kao i na druge načine, u skladu sa zakonom. (čl. 7)

Prava iz socijalne i dječje zaštite su:

- 1) osnovna materijalna davanja;
- 2) usluge socijalne i dječje zaštite. (čl. 11)

Djelatnost socijalne i dječje zaštite obavljaju ustanove socijalne i dječje zaštite (u daljem tekstu: ustanova), u skladu sa ovim zakonom.

Ustanova iz stava 1 ovog člana može se osnovati kao javna ili privatna.

Određene poslove socijalne i dječje zaštite može obavljati i drugi oblik organizovanja, u skladu sa ovim zakonom. (čl.13)

Usluge u oblasti socijalne i dječje zaštite su:

- 1) podrška za život u zajednici;
- 2) savjetodavno-terapijska i socijalno-edukativna usluga;
- 3) smještaj;**
- 4) neodložne intervencije i
- 5) druge usluge.

Bliže uslove za pružanje i korišćenje usluga, normative i minimalne standarde usluga iz stava 1 ovog člana propisuje nadležni organ državne uprave. (čl. 60)

Smještaj u ustanovu obezbjeđuje se djeci i mladima, trudnici, samohranom roditelju sa djetetom do navršene treće godine života, licu sa invaliditetom i starom licu kojima se ne može obezbjediti ili nije u njegovom najboljem interesu ostanak u porodici ili usluge podrške za život u zajednici ili porodični smještaj-hraniteljstvo ili porodični smještaj.

...
Korisniku smještaja u ustanovu ne može prestati smještaj prije nego što centar za socijalni rad obezbijedi uslove za smještaj u drugu ustanovu, porodični smještaj ili drugi oblik socijalne i dječje zaštite. (čl. 70/1i7)

O zahtjevu za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite u prvom stepenu rješava centar za socijalni rad.

O žalbi protiv rješenja centra za socijalni rad rješava nadležni organ državne uprave.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja. (čl. 73)

Korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik, usvojilac, staralac ili hranitelj **može neposredno odabrati pružaoca usluge** i sa njim zaključiti ugovor o korišćenju usluge, ako u cijelosti učestvuje u troškovima usluge.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ne mogu se neposredno odabrati pružaoci usluge za smještaj:

- 1) djeteta u ustanovu;
- 2) lica lišenog poslovne sposobnosti.

Usluge iz stava 2 ovog člana koriste se na osnovu rješenja centra za socijalni rad, odnosno na osnovu odluke suda, u skladu sa zakonom. (čl. 85)

Ustanovom upravlja upravni odbor.

Upravni odbor:

- 1) donosi statut i druge opšte akte;
- 2) bira i razrješava direktora ustanove;
- 3) usvaja program razvoja;
- 4) donosi godišnji finansijski plan;
- 5) usvaja završni račun;
- 6) donosi investicione odluke;
- 7) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom i statutom ustanove. (čl. 94)

Ustanova čiji je osnivač **država ili opština osniva se kao javna ustanova**.

Osnivač javne ustanove odgovara za obaveze javne ustanove. (čl. 104/1-2)

Javne ustanove su:

- 1) centar za socijalni rad;
- 2) ustanova za djecu i mlade;
- 3) ustanova za odrasla i stara lica;**
- 4) ustanove za odmor i rekreaciju. (čl. 112)

Centar za socijalni rad odlučuje o pravima iz socijalne i dječje zaštite, u skladu sa ovim zakonom.

Centar iz stava 1 ovog člana može osnovati samo država, kao javnu ustanovu, u skladu sa ovim zakonom.
Centar iz stava 1 ovog člana se može osnovati za teritoriju jedne ili više opština.
Bliže uslove o organizaciji, normativima, standardima i načinu rada centra za socijalni rad propisuje nadležni organ državne uprave. (čl. 113)

Centar za socijalni rad:

- 1) obavlja procjenu stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika; procjenu podobnosti staraoca, hranitelja i usvojioца; izradu i praćenje individualnih planova usluga;
- 2) rješava u prvom stepenu o zahtjevima za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite;
- 3) preduzima mjere, pokreće i učestvuje u sudskim i drugim postupcima;
- 4) vodi evidencije i stara se o čuvanju dokumentacije korisnika;
- 5) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom. (čl. 114)

Pružalač usluge dužan je da prije otpočinjanja sa obavljanjem djelatnosti pribavi licencu za obavljanje djelatnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Licencu iz stava 1 ovog člana izdaje nadležni organ državne uprave, na period od šest godina i obnavlja se u skladu sa ovim zakonom.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, licencu za obavljanje djelatnosti pružaoca usluge porodični smještaj-hraniteljstvo i porodični smještaj izdaje centar za socijalni rad na period od dvije godine.

Za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti plaća se administrativna taksa, u skladu sa posebnim zakonom.

Uslovi za izdavanje licence za obavljanje djelatnosti (čl. 130)

Licenca za obavljanje djelatnosti se izdaje pružaocu usluge koji:

- 1) je upisan u Registar;
- 2) ispunjava standarde za pružanje usluge za koju traži izdavanje licence, a koji se odnose na: lokaciju, prostor, opremu, broj i vrstu stručnog kadra i program pružanja usluge. (čl. 131)

Sredstva za osnovna materijalna davanja i usluge socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se u budžetu države, u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se u budžetu države i budžetu opštine, kao i vršenjem djelatnosti pružalača usluga, u skladu sa ovim zakonom.

Sredstva za usluge socijalne i dječje zaštite obezbjeđuju se i putem učešća korisnika, odnosno njihovih srodnika koji su dužni da ih izdržavaju, donacija, poklona, zavještanja, legata, osnivanjem zadužbina i fondacija i dr., u skladu sa posebnim zakonom.

U budžetu opštine mogu se obezbijediti sredstva za materijalna davanja u socijalnoj i dječjoj zaštiti propisana ovim zakonom i za usluge socijalne i dječje zaštite, kao što su: pomoć u kući, dnevni boravak, usluge narodne kuhinje, odmor i rekreaciju djece, stanovanje uz podršku, smještaj u prihvatilište - sklonište, stanovanje za socijalno ugrožena lica, u skladu sa zakonom i druge usluge u skladu sa svojim materijalnim mogućnostima.

Ukoliko opštine nijesu u mogućnosti da obezbijede sredstva za usluge iz stava 4 ovog člana u njihovom finansiranju učestvovaće država, u skladu sa članom 156 ovog zakona osim za troškove funkcionsanja dnevnih boravaka za djecu i mlade sa smetnjama i teškoćama u razvoju, čije će troškove usluga država sufinansirati u svakoj opštini. (čl.154)

Kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječje zaštite koju obezbjeđuje država propisuje nadležni organ državne uprave.

Kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluge socijalne i dječje zaštite, koja se finansira iz budžeta opštine propisuje nadležni organ opštine.

Odredbe iz st. 1 i 2 ovog člana odnose se na javne ustanove, ustanove i druge oblike organizovanja kada se finansiranje usluge socijalne i dječje zaštite vrši iz budžeta države, odnosno opštine.

Ustanove i drugi oblici organizovanja dužni su da samostalno utvrđuju kriterijume i formiraju cijenu kada pružaju usluge socijalne i dječje zaštite neposrednim ugovaranjem.

U skladu sa propisanim kriterijumima i mjerilima, cijenu usluge iz stava 1 ovog člana utvrđuje nadležni organ državne uprave, a cijenu usluge iz stava 2 ovog člana utvrđuje nadležni organ opštine. (čl. 157)

Korisnik, roditelj, odnosno srodnik koji je dužan da izdržava korisnika i drugo pravno ili fizičko lice koje je preuzeo plaćanje učestvuju u plaćanju usluge svim svojim primanjima, prihodima i imovinom, izuzev primanja ostvarenih po osnovu materijalnog obezbjeđenja, dodatka za djecu, jednokratne novčane pomoći, primanja po osnovu nagrada i otpremnine za odlazak u penziju.

Izuzetno od stava 1 ovog člana sredstva za usluge dnevnog boravka u ustanovi za djecu i omladinu sa smetnjama i teškoćama u razvoju u potpunosti obezbjeđuju država i lokalna samouprava.

Kriterijume i mjerila za učešće korisnika, roditelja, odnosno srodnika u plaćanju troškova iz stava 1 ovog člana koje obezbjeđuje država propisuje nadležni organ državne uprave.

Kriterijume i mjerila za učešće korisnika, roditelja, odnosno srodnika u plaćanju troškova iz stava 1 ovog člana koje obezbjeđuje opština propisuje nadležni organ opštine. (čl. 158)

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši nadležni organ državne uprave. (čl. 162)

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora. Prava, dužnosti i ovlašćenja inspektora socijalne i dječje zaštite (čl. 164)

Inspektor socijalne i dječje zaštite (u daljem tekstu: inspektor) samostalan je u radu u granicama ovlašćenja utvrđenih zakonom i propisima donešenim za sprovođenje zakona i lično je odgovoran za svoj rad.

Inspektor je dužan da postupa savjesno i nepristrasno u vršenju poslova inspekcijskog nadzora, da čuva kao službenu tajnu podatke do kojih dođe u toku vršenja nadzora, a posebno podatke iz dokumentacije korisnika.

U vršenju nadzora inspektor je ovlašćen da utvrđuje zakonitost rada i ispunjenost standarda i da u skladu sa ovim zakonom:

- 1) pregleda opšte i pojedinačne akte javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga;
- 2) izvrši uvid u dokumentaciju javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga na osnovu koje se ostvaruju prava i usluge socijalne i dječje zaštite;
- 3) izvrši neposredan uvid u ostvarivanje prava i usluga, upozori na uočene nepravilnosti i odredi mjere i rok za njihovo otklanjanje koji ne može biti kraći od 15 dana ni duži od šest mjeseci, a u hitnim slučajevima, naredi otklanjanje utvrđenih nepravilnosti i nedostataka odmah;
- 4) zahtijeva izvještaje i podatke o radu javne ustanove socijalne i dječje zaštite i drugog pružaoca usluga;
- 5) izvrši provjeru ispunjenosti uslova za obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite propisanih ovim zakonom;
- 6) sasluša i uzme izjave odgovornog lica, odnosno stručnog radnika i stručnog saradnika, kao i drugih zaposlenih, korisnika i drugih lica;
- 7) inicira postupak za utvrđivanje odgovornosti;
- 8) izvrši neposredan uvid u sprovođenje naloga izrečenih u postupku inspekcijskog nadzora, u skladu sa ovim zakonom;
- 9) razmatra predstavke pravnih i fizičkih lica koje se odnose na rad i pružanje usluga socijalne i dječje zaštite;
- 10) obavlja druge poslove, u skladu sa zakonom. (čl. 165)

U vršenju inspekcijskog nadzora, pored mjera i radnji propisanih Zakonom o inspekcijskom nadzoru, inspektor može da:

- 1) privremeno zabrani obavljanje djelatnosti, odnosno obavljanje određenih poslova kod pružaoca usluga socijalne i dječje zaštite, ako se obavljaju suprotno odredbama ovog zakona, a najduže na šest mjeseci;
- 2) privremeno zabrani obavljanje djelatnosti socijalne i dječje zaštite ili određenih poslova iz djelatnosti socijalne i dječje zaštite zaposlenom koji obavlja djelatnost socijalne i dječje zaštite suprotno ovom zakonu, i propisima donijetim za sprovođenje ovog zakona, najmanje na 30 dana, a najduže na šest meseci od dana kada je primljen akt kojim je ta mjera izrečena;
- 3) zabrani samostalni rad stručnom radniku koji nije dobio, odnosno obnovio licencu za samostalni rad, odnosno kome je oduzeta licenca za samostalni rad;
- 4) predloži oduzimanje licence stručnom radniku iz razloga propisanih ovim zakonom. (čl. 166)

13. Zakon o inspekcijskom nadzoru („Sl.list RCG“, br.39/03, 79/09,57/11,18/14,11/15 i 52/16) propisuje:

Ovim zakonom uređuju se načela inspekcijskog nadzora, način i postupak vršenja inspekcijskog nadzora, obaveze i ovlašćenja inspektora i druga pitanja od značaja za vršenje inspekcijskog nadzora. (čl. 1)

Inspeksijski nadzor, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisom, vrši organ uprave nadležan za poslove inspeksijskog nadzora. (čl. 2)

Inspeksijski nadzor vrši se u oblastima određenim zakonom kod fizičkih lica, nevladinih organizacija, privrednih društava i drugih oblika obavljanja privrednih djelatnosti, javnih preduzeća, javnih ustanova i drugih pravnih lica, državnih organa i službi, organa državne uprave, organa lokalne samouprave, organa lokalne uprave i službi opštine, Glavnog grada, Prijestonice i drugih oblika lokalne samouprave (u daljem tekstu: subjekat nadzora).

Inspeksijski nadzor se vrši u pogledu pridržavanja zakona, drugih propisa i opštih akata, kao i preduzimanja upravnih i drugih mjera i radnji u cilju da se utvrđene nepravilnosti otklone i obezbijedi pravilna primjena propisa. (čl. 3)

Inspeksijski nadzor vrši inspektor, kao službenik sa posebnim ovlašćenjima i odgovornostima.

Starješina inspeksijskog organa može odrediti da inspektor obavlja inspeksijski nadzor u drugoj upravnoj oblasti iz nadležnosti tog organa. (čl. 4)

Inspektor vrši inspeksijski nadzor u cilju ostvarivanja i zaštite javnog interesa, kao i interesa pravnih i fizičkih lica kada je to u skladu sa javnim interesom.

Postupak inspeksijskog nadzora se pokreće i vodi po službenoj dužnosti.

Svako može podnijeti inicijativu za pokretanje postupka inspeksijskog nadzora (čl. 10)

U vršenju inspeksijskog nadzora inspektor je naročito obavezan da:

- 1) razmotri inicijativu za pokretanje postupka inspeksijskog nadzora i o tome obavijesti podnosioca inicijative;
- 2) obavijesti odgovorno lice subjekta nadzora o početku obavljanja inspeksijskog pregleda, osim ako smatra da bi obaveštenje umanjilo efikasnost inspeksijskog nadzora;
- 3) ukaže subjektu nadzora na prava koja može koristiti u postupku inspeksijskog nadzora;
- 4) vodi evidencije o izvršenim inspeksijskim pregledima, kao i druge propisane evidencije;
- 5) postupa zakonito, blagovremeno i u skladu sa etičkim kodeksom državnih službenika.

Sadržaj i način vođenja evidencije o izvršenim inspeksijskim pregledima iz stava 1 tačka 4 ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za poslove državne uprave. (čl. 13)

U vršenju inspeksijskog nadzora inspektor ima ovlašćenja da:

- 1) pregleda: objekte i prostorije, zemljište, opremu i uređaje, sredstva rada i druge predmete, proizvode koji se stavlaju u promet, robu u prometu, vršenje prometa robe i pružanje usluga, poslovne knjige, evidencije i registre, ugovore, javne isprave i drugu poslovnu dokumentaciju;
- 2) utvrđuje identitet subjekta nadzora i drugih lica;
- 3) uzima izjave od subjekta nadzora i drugih lica;
- 4) uzima uzorce koji su potrebni za utvrđivanje činjeničnog stanja;
- 5) naredi preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji radi obezbjedenja vršenja nadzora;
- 6) privremeno oduzme dokumentaciju, predmete i druge stvari koje su neophodne radi utvrđivanja činjeničnog stanja;
- 7) zabrani vršenje određenih radnji;
- 8) obezbijedi izvršenje naloženih mjera;
- 9) preduzima i druge propisane mjere kojima se obezbjeđuje vršenje inspeksijskog nadzora. (čl. 14)

Radi otklanjanja utvrđenih nepravilnosti, inspektor je ovlašćen i obavezan da subjektu nadzora:

- 1) ukaže na utvrđene nepravilnosti i odredi rok za njihovo otklanjanje;
- 2) naredi preduzimanje odgovarajućih mjera i radnji u roku koji odredi;
- 3) privremeno zabrani vršenje djelatnosti i drugih radnji;
- 4) privremeno oduzme predmete ili sredstva kojima je učinjeno neko kažnjivo djelo, do okončanja tog postupka;
- 5) izreče novčane kazne, u skladu sa zakonom i drugim propisom;
- 6) izda prekršajni nalog;
- 7) podnese krivičnu ili drugu odgovarajuću prijavu;
- 8) vrši druga ovlašćenja i obaveze u skladu sa propisima.

Ovlašćeni inspektor može podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka. (čl. 15)

Kad se u postupku inspekcijskog nadzora utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propis ili da se ne poštuju propisani standardi ili normativi, inspektor je obvezan da preduzme upravne mjere i radnje utvrđene posebnim propisom kojim je uređena oblast u kojoj se vrši inspekcijski nadzor, a naročito:

- 1) naredi otvaranje, odnosno zatvaranje objekta ili prostorije;
- 2) naredi obustavu građnje, odnosno izvođenje radova;
- 3) naredi rušenje, uklanjanje bespravno započetog ili podignutog objekta i uklanjanje stvari sa određenog prostora;
- 4) naredi povlačenje robe iz prometa, odnosno stavljanje robe u promet;
- 5) naredi oduzimanje ili uništenje stvari, roba i drugih proizvoda, kao i životinja;
- 6) zabrani korišćenje prostora, sredstava rada, opreme, pogona, uređaja, poslovnih i drugih objekata, prevoznih i drugih sredstava;
- 7) zabrani raspolažanje novčanim sredstvima sa poslovnog računa;
- 8) zabrani proizvodnju, upotrebu ili promet robe ili pružanje usluga;
- 9) zabrani kretanje lica na određenom prostoru, kada postoji opasnost ugrožavanja života i zdravlja fizičkih lica;
- 10) zabrani vršenje bilo koje radnje kojom se ugrožava životna sredina, imovina, ili se dovodi u opasnost život ili zdravlje fizičkih lica;
- 11) do odluke nadležnog organa, oduzme predmete, opremu, sredstva rada i druga sredstva kojima je učinjeno neko kažnjivo djelo;
- 12) oduzme ostvarenu imovinsku korist, do odluke nadležnog organa;
- 13) naredi i preduzimanje drugih mjera kojima se obezbjeđuje otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, u skladu sa posebnim propisima.

Mjere i radnje iz stava 1. ovog člana traju dok se ne otklone nepravilnosti, odnosno dok traju okolnosti zbog kojih su izrečene.

Inspektor može preduzeti, istovremeno, i više upravnih mjera ili radnji kada to nalaže javni interes ili svrha i cilj nadzora. (čl.16)

14. Zakon o zabrani diskriminacije ("Službeni list Crne Gore", br. 046/10 od 06.08.2010, 040/11 od 08.08.2011, 018/14 od 11.04.2014, 042/17 od 30.06.2017) propisuje:

Zabranjen je svaki oblik diskriminacije, po bilo kom osnovu.

Diskriminacija je svako pravno ili faktičko pravljenje razlike ili nejednako postupanje, odnosno propuštanje postupanja prema jednom licu, odnosno grupi lica u odnosu na druga lica, kao i isključivanje, ograničavanje ili davanje prvenstva nekom licu u odnosu na druga lica, koje se zasniva na rasi, boji kože, nacionalnoj pripadnosti, društvenom ili etničkom porijeklu, vezi sa nekim manjinskim narodom ili manjinskom nacionalnom zajednicom, jeziku, vjeri ili uvjerenju, političkom ili drugom mišljenju, polu, promjeni pola, rodnom identitetu, seksualnoj orientaciji i/ili interseksualnim karakteristikama, zdravstvenom stanju, invaliditetu, starosnoj dobi, imovnom stanju, bračnom ili porodičnom stanju, pripadnosti grupi ili prepostavci o pripadnosti grupi, političkoj partiji ili drugoj organizaciji, kao i drugim ličnim svojstvima.

Neposredna diskriminacija postoji ako se aktom, radnjom ili nečinjenjem lice ili grupa lica, u istoj ili sličnoj situaciji, dovode ili su dovedeni, odnosno mogu biti dovedeni u nejednak položaj u odnosu na drugo lice ili grupu lica po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana.

Posredna diskriminacija postoji ako prividno neutralna odredba zakona, drugog propisa ili drugog akta, kriterijum ili praksa dovodi ili bi mogla dovesti lice ili grupu lica u nejednak položaj u odnosu na druga lica ili grupu lica, po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana, osim ako je ta odredba, kriterijum ili praksa objektivno i razumno opravdana zakonitim ciljem, uz upotrebu sredstava koja su primjerena i neophodna za postizanje cilja, odnosno u prihvatljivo srazmernom odnosu sa ciljem koji se želi postići.

Diskriminacijom se smatra i podsticanje, pomaganje, davanje instrukcija, kao i najavljena namjera da se određeno lice ili grupa lica diskriminišu po nekom od osnova iz stava 2 ovog člana. (čl.2)

Pravo na zaštitu od diskriminacije pripada svim fizičkim i pravnim licima na koja se primjenjuju propisi Crne Gore, ako su diskriminisana po nekom od osnova iz člana 2 stav 2 ovog zakona.

Ovaj zakon se primjenjuje na javni i privatni sektor. (čl. 3).

15. Pravilnik o bližim uslovima za pružanje i korišćenje, normativima i minimalnim standardima usluge smještaja odraslih i starih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 058/14 od 29.12.2014, 021/16 od 25.03.2016, 015/18 od 09.03.2018, 065/19 od 02.12.2019) propisuje:

Podrška korisniku određuje se u odnosu na sposobnost neposredne brige o sebi i učestvovanje u aktivnostima života u zajednici, a razvrstava se u četiri stepena. (čl. 13)

Podrška prvog stepena pruža se korisniku koji nije sposoban da se samostalno brine o sebi i uključi u aktivnosti dnevnog života u zajednici.

Podrška drugog stepena pruža se korisniku koji može da brine o sebi i da se uključi u aktivnosti dnevnog života u zajednici uz pomoć drugog lica.

Podrška trećeg stepena pruža se korisniku koji može da brine o sebi i da se uključi u aktivnosti dnevnog života u zajednici uz nadzor i podršku drugog lica.

Podrška četvrtog stepena pruža se korisniku koji može samostalno, odnosno uz podsjećanje da obavlja sve životne aktivnosti. (čl. 14)

Prilikom prijema korisnika Centar za socijalni rad (u daljem tekstu: Centar), pružaocu usluge dostavlja sljedeću dokumentaciju za korisnika:

- 1) rješenje o smještaju;
- 2) kopiju lične karte;
- 3) zdravstveni karton;
- 4) zdravstvenu knjižicu;
- 5) izvještaj o zdravstvenom stanju; i
- 6) za lica lišena poslovne sposobnosti rješenje o starateljstvu, odnosno odluku o produženju roditeljskog prava.

Ako se prijem obezbjeđuje u slučaju usluge neodložne intervencije, Centar je dužan da dostavi dokumentaciju iz stava 1 ovog člana u roku od pet dana od dana smještaja.

Pružalač usluge prilikom prijema korisnika popunjava upitnik za korisnika i prijemni list zdrastvene njege na obrascima S-U i S-ZN, koji su sastavni dio ovog pravilnika. (čl. 15)

Pružalač usluge izrađuje individualni plan rada sa korisnikom na osnovu individualnog plana usluga Centra, u roku od sedam dana od dana prijema korisnika.

Ako korisnik koristi uslugu na osnovu rješenja Centra, u izradi individualnog plana iz stava 1 ovog člana učestvuje Centar, pružalač usluge, korisnik odnosno njegov zakonski zastupnik, članovi njegove porodice i druga lica važna za korisnika.

Ako korisnik koristi uslugu na osnovu ugovora o korišćenju usluge, u izradi individualnog plana iz stava 1 ovog člana učestvuje pružalač usluge, korisnik odnosno njegov zakonski zastupnik, članovi njegove porodice i druga lica važna za korisnika. (čl. 17 st. 1-3)

16. Pravilnik o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite ("Službeni list Republike Crne Gore", br. 009/94 od 10.03.1994) propisuje:

Cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite koje vrše smještaj korisnika utvrđuju se u mjesecnom iznosu u skladu sa vrstom, obimom i kvalitetom usluga.

Cijena usluga u ustanovi koja vrši smještaj ili u centru za socijalni rad čini dio sredstava koja su ustanovi namijenjena za:

- 1) materijalne troškove;
- 2) amortizaciju;
- 3) tekuće i investiciono održavanje;
- 4) nematerijalne troškove.

Cijene iz stava 2. ovog člana utvrđuju se po korisniku. (čl. 2)

Cijene usluga formiraju se na osnovu najniže plate (garantovane zarade) u Republici u mjesecu u kojem se vrši isplata.

Izuzetno od stava 1. ovog člana isplata naknade može se vršiti i više puta mjesечно. (čl. 5)

Materijalni i nematerijalni troškovi utvrđuju se prema najpovoljnijim tržišnim cijenama po jedinici ovih troškova. (čl. 6).

Amortizacija se utvrđuje u skladu sa zakonom i obračunava se po minimalnim stopama propisanim zakonom. (čl.7)

16. Strategija razvoja Sistema socijalne zaštite starijih 2018-2022² između ostalog definiše da:

Uprava za inspekcijske poslove – Odsjek za inspekciju socijalne i dječje zaštite uspostavljen je polovinom septembra 2015. godine i vrši poslove koji se odnose na: inspekcijski nadzor nad primjenom zakona, podzakonskih akata i drugih propisa iz oblasti socijalne i dječje zaštite: preduzimanje i izvršenje upravnih i drugih mjera i radnji s ciljem da se otklone utvrđene nepravilnosti i da se poslovanje uskladi s propisima; izdavanje prekršajnih naloga, podnošenje zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka, podnošenje krivičnih i drugih odgovarajućih prijava (iniciranje postupaka pred nadležnim organima); davanje inicijativa za izmjenu zakona, drugih propisa i opštih akata i predlaganje mjera za unapređivanje stanja u ovoj oblasti nadzora; pripremu analiza, izvještaja i informacija iz djelokruga rada Odsjeka; ostvarivanje saradnje s drugim organima uprave, institucijama i privrednim subjektima; kao i druge poslove iz nadležnosti Odsjeka.

17. Zakon o Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore propisano je:

Postupak ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda pokreće se povodom pritužbe ili po sopstvenoj incijativi. (čl. 28/1)

Nakon završetka ispitivanja povrede ljudskih prava i sloboda Zaštitnik daje mišljenje o tome da li je, na koji način i u kojoj mjeri došlo do povrede ljudskih prava i sloboda. (čl. 41/1)

Starješina, odnosno lice koje rukovodi organom na čiji se rad preporuka odnosi obavezan je da, u ostavljenom roku, dostavi izvještaj o preduzetim radnjama za izvršenje preporuke. (čl. 42/1)

V ZAKLJUČNA OCJENA

18. Zaštitnik je po okončanju ispitnog postupka u vezi sa ostvarivanjem prava na uslugu smještaja u ustanovu – dom starih (u tri predmeta), u odnosu na: **učešće pružaoca usluge u troškovima smještaja korisnika (što može uticati na izvjesnost i kontinuitet ostvarivanja usluge)**, **utvrđivanje cijene smještaja za neposredno ugovaranje, te nejednakost postupanja u odnosu na način ostvarivanja navedenog prava**, ustanovio da je povrijeđen princip socijalne i dječje zaštite u odnosu na informisanje korisnika o svim podacima koji su značajni za utvrđivanje njegovih socijalnih potreba i ostvarivanje prava, kao i o tome kako te potrebe mogu biti zadovoljene, pa se samim tim krše zakonom propisana prava ovih korisnika, kao i prava korisnika na jednaku dostupnost usluge.

19. Naime, Zaštitnik je tokom posjete JU Domu starih „Bijelo Polje“, o čemu je sačinjen Izvještaj o obilasku JU Dom starih „Bijelo Polje“, uočio određene nepravilnosti koje su se odnosile na postupak ostvarivanja prava na uslugu smještaja u ustanovu i **učešća pružaoca usluge u troškovima smještaja korisnika**, a što je prouzrokovalo finansijske probleme ustanove, pa je račun ustanove bio u blokadi. Imajući u vidu da se takva situacija može negativno odraziti na sve korisnike usluga Doma, Zaštitnik je dao preporuke Ministarstvu rada i socijalnog staranja, JU Domu starih „Bijelo Polje“ i centrima za socijalni rad, u cilju preduzimanja mjera za rješavanje problema nagomilanog duga, te revizije rješenja o smještaju korisnika.

20. Povodom ovog pitanja zatraženo je i izjašnjenje Uprave za inspekcijske poslove – Odsjek za socijalnu i dječju zaštitu. U izjašnjenju je navedeno da je izvršen inspekcijski nadzor u JU Centrima za socijalni rad za opštine Žabljak i Pljevlja, opština Bijelo Polje, za Glavni grad Podgorica i opština u okviru Glavnog grada Golubovci i Opština Tuzi i JU Domu starih „Grabovac“ Risan, te da je izvršen uvid u dosjeda 15 korisnika, koji su ostvarili pravo na uslugu smještaja. U nalazu je između ostalog konstatovano sledeće:

- da je uvidom u rješenje, utvrđeno da je cijena usluge smještaja za JU Dom starih „Grabovac“ Risan, JU Dom starih „Bijelo Polje“ i JU Dom starih „Pljevlja“ - različita, kao i da u samom rješenju

² <https://www.gov.me/dokumenta/5a3953b9-2d5f-43ab-b79e-c97454441c49>

nijesu precizirani kriterijumi po kojima centar za socijalni rad definiše usluge, prilikom danošenja rješenja o priznavanju prava;

- da JU Dom starih "Grabovac" Risan, nije u skladu sa članom 157 stav 4 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, utvrdio kriterijume i formirao cijenu usluge smještaja, obzirom da pruža uslugu socijalne i dječje zaštite - uslugu smeštaja neposrednim ugovaranjem;
- da za lica koja nijesu u mogućnosti da u potpunosti učestvuju u troškovima usluga, troškove smještaja snosi Ministarstva rada i socijalnog staranja u iznosu do 200 eura, a **razliku do pune cijene pružalac usluge-dom starih.**
- da je inspektor socijalne i dječje zaštite na osnovu člana 165 stav 3 tač.6 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti, **saslušao i uzeo izjave od stručnih radnika, uključenih u postupak donošenja rješenja o priznavanju prava na uslugu smještaja;**
- da se rješenja o ostvarivanju prava na uslugu smještaja u domovima starih donosi korišćenjem templeta rješenja (elektronski obrazac rješenja), koje je utvrdilo Ministarstvo rada i socijalnog staranja te da je templejt rješenja, koja se rade kroz informacioni sistem socijalnog staranja, od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja postavljen na način da su unesene fiksne cijene smještaja u zavisnosti od vrste usluge smještaja koje pruža dom (palijativa, gerijatrija i psihogerijatrija) i u templejtu je određeno učešće ministarstva i doma starih kao pružaoca usluge, i da se ti iznosi ne mogu mijenjati intervencijom stručnog radnika Centra koji obrađuje predmet, već isti može izabrati samo ponudene iznose;
- da Ministarstvo za svakog korisnika usluge smještaja, koji nema prihode, odnosno čiji su prihodi niži od 200 eura, domovima mjesечно usmjerava novčani iznos od po 200 eura, odnosno razliku do 200 eura, kao i sredstva za lične potrebe korisnika smještaja u iznosu od 14.08 eura, a **da razlika do pune cijene smještaja pada na teret doma;**
- da se rješenjima centara za socijalni rad dom starih obavezuje da snosi troškove u razlici do pune cijene koštanja usluga, koji su za ne malo broj korisnika veći od troškova koje snose Ministarstvo i korisnik zajedno, te da ovakva praksa izuzetno pogoda funkcionisanje domova, obzirom da se ista ne refundiraju od strane Ministarstva, a takođe da nemaju pravno utemeljnjne ni u jednom pozitivnom pravnom propisu;
- da **inspektori socijalne i dječje zaštite nemaju pristup i ovlašćenje da vrše neposredan uvid u informacioni sistem socijalnog staranja;**

Dakle, postupajući inspektor je ustanovio nepravilnosti u radu centara za socijalni rad u dijelu donošenja rješenja kojima se priznaje pravo na uslugu smještaja u ustanovu – dom starih. Zaštitnik zapaža da postupajući inspektor nije preuzeo raspoložive mjere i radnje iz svoje nadležnosti, shodno članu 165 Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti i članu 15 Zakona o inspekcijskom nadzoru, pa je postavljeno dopunsko pitanje koje radnje je inspekcija preuzela na otklanjanju nepravilnosti. Nijesu dati jasni odgovori, već se ukazuje na nadležnost Ministarstva rada i socijalnog staranja, odnosno Odbora za zakonodavstvo i propise u dijelu izmjena **spornog Pravilnika o kriterijumima i mjerilima za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite iz 1994. godine** po kojemu se postupa do donošenja novog, a da je i **templejt rješenja** u nadležnosti Ministarstva rada i socijalnog staranja. Ovakvo postupanje i stav Uprave za inspekcijske poslove – Odsjek za socijalnu i dječju zaštitu sa stanovišta Zaštitnika je neprihvatljiv imajući u vidu jasne nadležnosti inspekcije, a čiji je nesporan stav da se radi o rješenjima koja „**nemaju pravno utemeljnjne ni u jednom pozitivnom pravnom propisu**“.

21. Zabrinjavajuće je postupanje nadležnih u centrima za socijalni rad koji sprovode postupke priznavanja prava za ovu uslugu, pravdajući svoje postupanje nemogućnošću izmjena „**templejt rješenja (elektronski obrazac rješenja)**, koje je utvrdilo Ministarstvo rada i socijalnog staranja, te da je templejt rješenja, koja se rade kroz informacioni sistem socijalnog staranja, od strane Ministarstva rada i socijalnog staranja postavljen na način da su unesene fiksne cijene smještaja u zavisnosti od vrste usluge smještaja koje pruža dom (palijativa, gerijatrija i psihogerijatrija) i u templejtu je

određeno učešće ministarstva i doma starih kao pružaoca usluge, i da se ti iznosi ne mogu mijenjati intervencijom stručnog radnika Centra koji obrađuje predmet, već isti može izabrati samo ponuđene iznose.“ Zaštitnik ukazuje na važnost postojanja informacionog sistema Ministarstva rada i socijalnog staranja, ali takođe ukazuje na činjenicu da informacioni sistem treba da omogući efikasnije ostvarivanje prava iz sistema socijalne i dječje zaštite, ali ne smije da bude ograničavajući faktor zakonitog postupanja, a u konkretnom slučaju temeljt rješenja je opravdanje za nezakonito postupanje kojeg su svjesni i u centrima za socijalni rad i u nadležnoj inspekciji. Zabrinjava činjenica nepreduzimanja adekvatnih radnji na otklanjanju nepravilnosti pri konstataciji „da ovakva praksa izuzetno pogoda funkcionisanje domova, obzirom da se ista ne refundiraju od strane Ministarstva“, na što je Zaštitnik već ukazivao. Nema opravdanja, ni pasivan odnos po ovom pitanju nadležnih u domovima koji nijesu uložili žalbe na ovako donijeta rješenja. Ovakvo postupanje nadležnih institucija prije svega dovodi u neizvjesnost korisnike usluge smještaja u domovima zbog nagomilanih dugovanja. Obavezivanje pružaoca usluge da učestvuje u troškovima smještaja korisnika za uslugu koju pruža, osim što nema pravno utemeljenje, u neravnopravan položaj dovodi domove za stare, a što nije slučaj sa ostalim pružaocima usluga.

22. U predmetu koji se odnosio na postupak prijema korisnika u JU Dom starih “Podgorica”, Zaštitnik je primijetio da se prijem u najvećem broju vrši putem neposrednog ugovaranja, a korisnici koji se upućuju od strane Centra za socijalni rad čekaju duže vrijeme. Naime, uslijed višestrukog prolongiranja i odlaganja otvaranja Doma starih u Podgorici, Centar za socijalni rad u Podgorici je u svom izjašnjenu naveo da je to izazvalo nezadovoljstvo kod zainteresovanih, da je u međuvremenu jedan broj korisnika ostvario pravo na smještaj u drugim ustanovama – domovi starih u Risnu, Bijelom Polju i Pljevljima i privatnim domovima starih jer zbog pogoršanja zdravstvenog stanja više nijesu mogli čekati otvaranje Doma. Jedan dio korisnika je povukao svoje zahtjeve i sklopio ugovor direktno sa Domom starih, dok su neki na žalost preminuli. U vrijeme sačinjavanja izjašnjenja Centra, u Domu u Podgorici se nalazilo sedam korisnika smještenih njihovim posredstvom. Zaštitnik ukazuje na praksu koja je sve prisutnija, da se usluga smještaja u dom ostvaruje neposrednim ugovaranjem, a ne posredstvom nadležnog centra za socijalni rad, a što je dato kao zakonska mogućnost, Ovakvo zakonsko rješenje i praksa su u koliziji sa odredbama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti kojima je propisano da **centar za socijalni rad rješava u prvom stepenu o zahtjevima za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite**, obavlja procjenu stanja, potreba, snaga i rizika korisnika i drugih lica značajnih za korisnika te vrši izradu i praćenje individualnih planova usluga. Neposrednim ugovaranjem usluge stvara se obligacioni odnos između pružaoca usluge i korisnika usluge i na taj način iz postupka se isključuje centar za socijalni rad i korisnici uskraćuju za zagarantovana prava koja se odnose na izradu i praćenje individualnih planova usluga od strane centra za socijalni rad te na zaštitu da im smještaj u ustanovu ne može prestati prije nego što centar za socijalni rad obezbijedi uslove za smještaj u drugu ustanovu, porodični smještaj ili drugi oblik socijalne i dječje zaštite. Takođe, po mišljenju Zaštitnika ovakva praksa dovodi u neravnopravan položaj zainteresovane, koji se obraćaju nadležnom centru za socijalni rad za ostvarivanje prava na uslugu smještaja i može dati prednost korisnicima koji neposredno ugovaraju uslugu i time stvoriti potencijalno mogućnost na diskriminaciju po osnovu imovnog stanja korisnika. Ova situacija nije u skladu sa ciljevima i principima socijalne i dječje zaštite: uvažavanja integriteta i dostojanstva korisnika socijalne i dječje zaštite koja se zasniva na socijalnoj pravdi, odgovornosti i solidarnosti; zabrane diskriminacije korisnika po bilo kom osnovu ili ličnom svojstvu, kao i uvažavanja najboljeg interesa korisnika u ostvarivanju prava iz socijalne i dječje zaštite. Imajući u vidu navedeno, Zaštitnik ukazuje na potrebu analize, tumačenja te eventualnog revidiranja člana 85 stav 1 zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti kojim je propisano “Korisnik, odnosno njegov zakonski zastupnik, usvojilac, staralac ili hranitelj može neposredno odabratи pružaoca usluge i sa njim zaključiti ugovor o korišćenju usluge, **ako u cijelosti učestvuje u troškovima usluge**” imajući u vidu da osim javnih ustanova usluge mogu pružati i drugi pružaoci usluga, za koje bi ova odredba imala smisla. Takođe, kada su u pitanju javne ustanove kao pružaoci usluga odluku o troškovima smještaja može utvrditi centar za socijalni rad i u slučajevima kada korisnik i druga lica koja su u obavezi da ga izdržavaju u cijelosti učestvuju u

troškovima usluge. Neposredno ugovaranje usluge od strane javne ustanove može otvoriti i pitanja koja se tiču finansijskog poslovanja.

22. Zaštitnik takođe zapaža da je Upravni odbor JU Doma starih Podgorica donio Odluku o formiranju cijene usluge za neposredno ugovaranje kojom je određena visina u iznosu od 500,00 - 1.000,00 eura na mjesecnom nivou po korisniku, zavisno od stepena podrške, odjeljenja na koje se osoba smješta, kao i od vrste smještaja - sobe (jednokrevetna, dvokrevetna, apartman), a što je značajno više u odnosu na cijene koje je utvrdilo Ministarstvo rada i socijalnog staranja, za korisnike koji pravo ostvaruju preko nadležnih centara za socijalni rad (od 300,00 – 550,00 eura).

Zaštitnik ističe da bi javna ustanova trebala da pruža iste usluge korisnicima u zavisnosti od njihovih potreba, bez razlike da li su smješteni odlukom centra ili neposrednim ugovaranjem. Zaštitnik ukazuje na činjenicu da je Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti propisano da kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene kao i visinu cijene usluge socijalne i dječje zaštite koju obezbjeđuje država propisuje nadležni organ državne uprave. Imajući u vidu činjenicu da je Dom u Podgorici osnovan kao javna ustanova od strane države i da se kao takva finsira sredstvima iz Budžeta Crne Gore, te da zakonom nije propisna nadležnost upravnog odbora da utvrđuje visinu cijene usluge Zaštitnik je mišljenja da je ovakvim postupanjem Upravni odbor JU Doma za stare Podgorica izašao iz okvira zakonom propisanih nadležnosti i na taj način stvorio situaciju da se u istoj ustanovi primjenjuju dvojne cijene. Činjenica da trenutno važeće cijene nijesu javno dostupne potencijalnim korisnicima te cijelokupnoj javnosti je u direktnoj suprotnosti sa principom informisanja korisnika o svim podacima koji su značajni za utvrđivanje njegovih socijalnih potreba i ostvarivanje prava, kao i o tome kako te potrebe mogu biti zadovoljene. Izjašnjenje predstavnika Doma starih u Podgorici, da bi objavljivanje cijenovnika moglo izazvati konfuziju, po mišljenju Zaštitnika je neprihvatljivo. Takođe, činjenica da niti jedan dom starih osnovan kao javna ustanova, nema istaknutu cijenu usluge koju pruža nije u skladu sa principom transparentnosti, a visina cijene usluge je jedan od važnih elemenata za doношење odluke zainteresovanih o korišćenju ove vrste usluge. Zaštitnik je zapazio dobru praksu u brojnim domovima u okruženju na čijim je sajtovima, jedna od značajnih stavki koja je jasno iskazana i cijena usluge.³

23. Na osnovu iznijetog, a polazeći od činjenice da je institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore ustanovljena u cilju uspostavljanja i promovisanja dobre uprave i vladavine prava, odnosno radi zaštite ljudskih prava i sloboda zajamčenih Ustavom, zakonom, ratifikovanim međunarodnim ugovorima o ljudskim pravima i opšte prihvaćenim pravilima međunarodnog prava, Zaštitnik daje

PREPORUKE

Ministarstvu rada i socijalnog staranja

- da utvrdi kriterijume i mjerila za utvrđivanje cijene usluga u ustanovama socijalne i dječje zaštite na način da budu jasni i precizni (trenutno postoji „sporni“ pravilnik);
- da upodobi „templejt“ rješenja kojim je utvrđeno priznavanje prava na uslugu smještaj u dom za stara lica i lica sa invaliditetom sa normama Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti;

³ <https://www.gerontoloskilekovac.com/index.php/2015-09-25-22-49-21/cenovnik>
http://www.gerontoloski-kq.rs/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=125
https://www.gcmb.rs/files/cenovnik_usluga_01102015.pdf
<https://gcpancevo.rs/cenovnik/>
<https://www.dzsino-split.hr/usluge/cijene-dislocirani-objekt-stari-grad-hvar/>
<https://dom-oklaj.hr/wp-content/uploads/2023/02/Cjenik-usluga-smjestaja-u-Domu-Oklaj.pdf>
<https://www.dom-velaluka.hr/wp-content/uploads/2022/09/Cjenik-usluge-smjestaja-2022.pdf>

- da izvrši reviziju do sada donijetih rješenja kojima se dom(ovi) starih obavezuje da snosi troškove u razlici do pune cijene koštanja usluge;
- da izvrši nadzor nad sprovođenjem Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti u dijelu funkcionisanja JU Doma starih „Podgorica“ (sklapanje ugovora neposrednim ugovaranjem, dvojne cijene, formiranje cijene od strane Upravnog odbora Doma starih Podgorica);
- da obezbijedi dosljednu primjenu Zakona o socijalnoj i dječjoj zaštiti (čl. 73/1) gdje se propisuje da o zahtjevu za ostvarivanje prava iz socijalne i dječje zaštite u prvom stepenu rješava centar za socijalni rad.

**Ministarstvu rada i socijalnog staranja
JU domovima starih**

- da učine javnim – javno dostupnim cijene usluge smještaj u ustanovu

Upravi za inspekcijske poslove

- da izvrši inspekcijski nadzor u dijelu utvrđivanja zakonitosti rada i ispunjenosti standarda u postupanju centara za socijalni rad u predmetima koji se odnose na priznavanje prava na uslugu smještaja u ustanovu (dom starih) u kojima se domovi obavezuju da snose troškove u razlici do pune cijene koštanja usluge i preduzmu sve raspoložive mjere i radnje na koje su ovlašćeni zakonom;
- da u budućim postupanjima u kojima utvrdi nepravilnosti, preduzme radnje i mjere koje su toj inspekciji date Zakonom o inspekcijskom nadzoru, Zakonom o socijalnoj i dječjoj zaštiti kao i strateškim dokumentima (i odredi rok za otklanjanje istih).

Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Uprava za inspekcijske poslove i JU domovi starih, dužni su da Zaštitniku dostave izvještaj o radnjama i mjerama na izvršenju preporuka u roku od 30 dana od dana prijema ovog akta.

ZAMJENICA ZAŠTITNIKA
LJUDSKIH PRAVA I SLOBODA
CRNE GORE
Snežana Mijušković

D-na:

- Ministarstvu rada i socijalnog staranja
- Upravi za inspekcijske poslove
- JU Dom starih "Podgorica"
- JU Dom starih "Grabovac" Risan
- JU Dom starih "Pljevlja"
- JU Dom starih "Bijelo Polje"
- JU Dom starih "Nikšić"
- Državna revizorska institucija (na upoznavanje)
- a/a.,

